ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)
z 20. januára 2005 *

Vo veci C-27/02,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa Protokolu z 3. júna 1971 o výklade Dohovoru z 27. septembra 1968 o súdnej právomoci a výkone rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach [*neoficiálny preklad*], Súdnym dvorom, podaný rozhodnutím Oberlandesgericht Innsbruck (Rakúsko) zo 14. januára 2002 a doručený Súdnemu dvoru 31. januára 2002, ktorý súvisí s konaním:

Petra Engler

proti

Janus Versand GmbH,

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predseda druhej komory C. W. A. Timmermans, sudcovia C. Gulmann a R. Schintgen (spravodajca),

* Jazyk konania: nemčina.

generálny advokát: F. G. Jacobs,
tajomník: M.-F. Contet, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 26. mája 2004,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— pani Engler, v zastúpení: K.-H. Plankel a S. Ganahl, Rechtsanwälte,

— Janus Versand GmbH, v zastúpení: A. Matt, Rechtsanwalt,

— rakúska vláda, v zastúpení: C. Pesendorfer, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci A. Klauser, Rechtsanwalt,

— Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: A.-M. Rouchaud a M. W. Bogensberger, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 8. júla 2004,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania o výklade článku 5 bodov 1 a 3, ako aj článku 13 prvého odseku bodu 3 Dohovoru z 27. septembra 1968 o súdnej právomoci a výkone rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 299, 1972, s. 32) zmeneného a doplneného Zmluvou z 9. októbra 1978 o pristúpení Dánskeho kráľovstva, Írska a Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska (Ú. v. ES L 304, s. 1, a — zmenený text — s. 77), Zmluvou z 25. októbra 1982 o pristúpení Helénskej republiky (Ú. v. ES L 388, s. 1), Zmluvou z 26. mája 1989 o pristúpení Španielskeho kráľovstva a Portugalskej republiky (Ú. v. ES L 285, s. 1) a Zmluvou z 29. novembra 1996 o pristúpení Rakúskej republiky, Fínskej republiky a Švédskeho kráľovstva (Ú. v. ES C 15, 1997, s. 1, ďalej len „Bruselský dohovor").

2 Tento návrh bol podaný v súvislosti s konaním medzi rakúskou štátnou príslušníčkou, pani Engler, ktorá má svoje bydlisko v Lustenau (Rakúsko), a spoločnosťou, zaoberajúcou sa predajom na dobierku, založenou podľa nemeckého práva, Janus Versand GmbH (ďalej len „spoločnosť Janus Versand"), so sídlom v Langenfelde (Nemecko), v rámci ktorého pani Engler žiada o vydanie rozsudku, na základe ktorého by jej spoločnosť Janus Versand vyplatila výhru, pretože táto spoločnosť v nej vzbudila listom adresovaným na meno dojem, že vyhrala nejakú cenu.

Právny rámec

Bruselský dohovor

3 Pravidlá právomoci stanovené v Bruselskom dohovore sú uvedené v hlave II tohto dohovoru, ktorá pozostáva z článkov 2 až 24.

4 Článok 2 prvý odsek Bruselského dohovoru, ktorý je súčasťou jeho hlavy II oddielu 1 s názvom „Všeobecné ustanovenia", znie:

„Ak nie je v tomto dohovore uvedené inak, osoby s bydliskom na území zmluvného štátu sa bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť žalujú na súdoch tohto zmluvného štátu." [*neoficiálny preklad*]

5 Článok 3 prvý odsek Bruselského dohovoru, ktorý je uvedený v tom istom oddieli, znie:

„Osoby s bydliskom na území zmluvného štátu možno žalovať na súdoch iného zmluvného štátu len na základe pravidiel upravených v oddieloch 2 až 6 tejto hlavy." [*neoficiálny preklad*]

6 V článkoch 5 až 18 Bruselského dohovoru, ktoré tvoria oddiely 2 až 6 jeho hlavy II, sú uvedené pravidlá určujúce osobitnú, kogentnú alebo výlučnú právomoc.

7 Článok 5, ktorý je uvedený v oddiely 2 s názvom „Osobitná právomoc", znie:

„Osobu s bydliskom na území zmluvného štátu možno žalovať v druhom zmluvnom štáte:

1) v zmluvných veciach na súde podľa miesta zmluvného plnenia, ktoré je predmetom žaloby, ...

...

3) vo veciach nárokov na náhradu škody z iného ako zmluvného vzťahu, na súdoch podľa miesta, kde došlo ku skutočnosti, ktorá zakladá nárok na náhradu škody,

..." [*neoficiálny preklad*]

8 Časť II Bruselského dohovoru, ktorú tvoria články 13 až 15 v oddieli 4, má názov „Právomoc vo veciach spotrebiteľských zmlúv".

9 Článok 13 Bruselského dohovoru znie:

„Vo veciach týkajúcich sa zmluvy uzavretej osobou na účel, ktorý nemožno považovať za súčasť jej podnikania alebo povolania, ďalej len ‚spotrebiteľom', sa právomoc určí podľa tohto oddielu, pričom nie sú dotknuté ustanovenia článku 4 a článku 5 bodu 5, ak ide:

1. o zmluvu o predaji tovaru na splátky, alebo

2. o zmluvu o úvere splatnom v splátkach alebo zmluvu o akejkoľvek inej forme úveru, ktorým sa má financovať predaj tovaru, alebo

3. o inú zmluvu o dodávke tovaru alebo služieb, a

   a) v štáte bydliska spotrebiteľa predchádzala uzavretiu zmluvy jemu určená osobitná ponuka alebo reklama

      a

   b) spotrebiteľ podnikol v tomto štáte kroky potrebné na uzavretie zmluvy.

Ak spotrebiteľ uzatvorí zmluvu s účastníkom, ktorý nemá bydlisko v zmluvnom štáte, ale má pobočku, zastúpenie alebo inú organizačnú zložku v jednom zo zmluvných štátov, tento účastník sa na účely sporov vyplývajúcich z činnosti tejto pobočky, zastúpenia alebo inej prevádzky považuje za účastníka s bydliskom v tomto štáte.

Tento oddiel sa neuplatní na prepravné zmluvy." [*neoficiálny preklad*]

10 Článok 14 prvý odsek Bruselského dohovoru znie:

„Spotrebiteľ môže žalovať druhého účastníka zmluvy buď na súdoch zmluvného štátu, v ktorom má tento účastník bydlisko, alebo na súdoch zmluvného štátu, v ktorom má bydlisko spotrebiteľ." [*neoficiálny preklad*]

11 Od tohto pravidla právomoci sa možno odchýliť len za podmienok uvedených v článku 15 Bruselského dohovoru.

Príslušné vnútroštátne predpisy

12 Paragraf 5j rakúskeho zákona o ochrane spotrebiteľov (BGBl. 1979/140) znie:

„Podnikatelia, ktorí zašlú určitým spotrebiteľom prísľub výhry alebo iné porovnateľné oznámenia, a vzbudia prostredníctvom spracovania týchto zásielok dojem, že spotrebiteľ vyhral určitú cenu, musia túto cenu spotrebiteľovi poskytnúť; túto cenu si možno nárokovať aj súdnou cestou."

13 Toto ustanovenie bolo do zákona o ochrane spotrebiteľov doplnené paragrafom 4 rakúskeho zákona o zmluvách na diaľku (BGBl. I, 1999/185) pri preberaní smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES z 20. mája 1997 o ochrane spotrebiteľa vzhľadom na zmluvy na diaľku (Ú. v. ES L 144, s. 19; Mim. vyd. 15/003, s. 319).

14 Toto ustanovenie nadobudlo účinnosť 1. októbra 1999.

15 Oberlandesgericht Innsbruck vo svojom návrhu upresňuje, že cieľom tohto § 5j je priznať spotrebiteľovi nárok, aby mohol súdne presadiť vyplatenie „prísľubu výhry", ak bol uvedený do omylu z dôvodu, že ho osobne kontaktoval podnikateľ a vzbudil v ňom dojem, že vyhral nejakú cenu, pričom ozajstný cieľ konania, ktorým je podnietiť k objednávke tovaru, je uvedený len malými písmenami alebo na nenápadnom mieste listu a v ťažko zrozumiteľnej forme.

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

16 Zo spisu v spore vo veci samej vyplýva, že začiatkom roku 2001 dostala pani Engler od spoločnosti Janus Versand, zaoberajúcou sa predajom tovaru na dobierku, zásielku, ktorú jej táto spoločnosť adresovala osobne na adresu jej bydliska. Táto zásielka obsahovala jednak „platobnú poukážku", ktorej forma a obsah vyvolali u adresátky dojem, že v rámci „losovania hotových peňazí" organizovaného touto spoločnosťou vyhrala cenu 455 000 ATS, jednak katalóg tovarov ponúkaných touto spoločnosťou — ktorá vo vzťahu ku svojim klientom zjavne vystupovala pod názvom „Handelskontor Janus GmbH" — s priloženým formulárom „nezáväznej testovacej objednávky". V reklamnom prospekte zaslanom pani Engler uviedla spoločnosť Janus Versand, že ju možno kontaktovať aj na internetovej stránke www.janus-versand.com.

17 Táto „platobná poukážka" uvádza, takisto v hrubom, výšku výhry v cifrách (455 000 ATS) a pod tým tú istú sumu slovom, ako aj potvrdenie podpísané určitým pánom Ulrichom Mändercke, ktoré osvedčuje, že „výška uvedenej ceny je správna a v súlade s našou dokumentáciou", pri podpise je údaj „prísažná autorizovaná spoločnosť a kancelária". Okrem toho bola pani Engler vyzvaná, aby na k tomu určené miesto na „platobnej poukážke" nalepila v zásielke priloženú „úradnú pečať kancelárie" a aby zaslala spoločnosti Janus Versand späť formulár „nezáväznej testovacej objednávky". Na „platobnej poukážke" sa nachádzalo takisto políčko pre dátum a podpis, údaj „vyplniť" a malým písmom odkaz na podmienky účasti a výplaty. Pani Engler mala na „platobnej poukážke" uviesť, že prečítala a súhlasila s týmito podmienkami. „Platobná poukážka" nakoniec vyzýva adresáta zaslať tento dokument riadne vyplnený „ešte dnes" späť na ďalšie spracovanie, k čomu bola priložená jedna obálka.

18 Za týchto podmienok zaslala pani Engler „platobnú poukážku" späť spoločnosti Janus Versand tak, ako ju táto vyzvala, pretože sa domnievala, že to stačí na získanie sľúbenej výhry 455 000 ATS.

19 Spoločnosť Janus Versand najprv nereagovala, potom odmietla previesť pani Engler túto sumu.

20 Pani Engler preto podala na rakúsky súd žalobu proti spoločnosti Janus Versand, založenú v prvom rade na § 5j zákona o ochrane spotrebiteľa, požadujúc od tejto spoločnosti vyplatenie sumy 455 000 ATS, úroky a trovy konania. Podľa pani Engler ide v tomto prípade o nárok zo zmluvy, keďže spoločnosť Janus Versand ju svojím prísľubom získania výhry podnietila uzavrieť s ňou zmluvu o predaji tovaru. Žaloba sa ale opiera rovnako o iné žalobné dôvody, predovšetkým o porušenie povinností predchádzajúcich uzavretiu zmluvy. Subsidiárne žalobkyňa v konaní vo veci samej zastáva názor, že má nárok na náhradu škody z iného ako zmluvného vzťahu.

21 Spoločnosť Janus Versand napadla právomoc rakúskych súdov konať, pričom najprv zdôraznila, že zásielka, o ktorú sa opiera žaloba, nepochádza od nej, ale od spoločnosti Handelskontor Janus GmbH, ktorá predstavuje iný právny subjekt, potom, že pani Engler nesľúbila žiadnu cenu a nakoniec, že s ňou nie je v zmluvnom vzťahu.

22 Dňa 2. októbra 2001 zamietol Landesgericht Feldkirch (Rakúsko) žalobu pani Engler pre nedostatok právomoci, pretože sa jej nepodarilo preukázať existujúci vzťah medzi spoločnosťou Janus Versand a odosielateľom prísľubu vyplatenia výhry, t. j. „spoločnosťou Handelskontor Janus GmbH Postfach 1670, Abt. 3 Z 4, D-88106 Lindau".

23 Pani Engler sa proti tomuto rozsudku odvolala na Oberlandesgericht Innsbruck.

24 Tento súd zastával názor, že na rozhodnutie vo veci medzinárodnej právomoci je potrebné sa držať Bruselského dohovoru. V tejto súvislosti je dôležité určiť, či žalobu pani Engler treba považovať za založenú na zmluvnom práve v zmysle článku 5 bodu 1 Bruselského dohovoru, alebo či vyplýva z nárokov na náhradu škody z iného ako zmluvného vzťahu v zmysle bodu 3 tohto článku, alebo či sa na ňu vzťahuje článok 13 prvý odsek bod 3 tohto dohovoru.

25 Vnútroštátny súd uvádza, že podobnú otázku už Súdnemu dvoru položil Oberster Gerichtshof (Rakúsko) v rozsudku z 11. júla 2002, Gabriel (C-96/00, Zb. s. I-6367), v ktorej bolo rozhodnuté po zaslaní predmetného návrhu na začatie prejudiciálneho konania Súdnemu dvoru, ale skutkový stav konania v uvedenej veci sa odlišuje od skutkového stavu v danej veci. Vo veci Gabriel podmienila predmetná spoločnosť účasť na lotérii — a tým aj na vyplatení údajne získanej ceny — predchádzajúcim

odovzdaním objednávky spotrebiteľom, pričom v danom prípade nie je výplata výhry podmienená objednávkou tovaru spotrebiteľom ani jeho dodaním spoločnosťou Janus Versand. Na tento účel postačuje zaslanie „platobnej poukážky".

26 Spotrebiteľovi bol však zároveň s oznamom o údajnej výhre doručený katalóg tovarov predávaných spoločnosťou Janus Versand a formulár „nezáväznej testovacej objednávky", ktorý mal adresáta jasne podnietiť k uzavretiu kúpnej zmluvy na tovary ponúkané touto spoločnosťou. Vnútroštátny súd sa preto domnieva, že kým vo vyššie uvedenej veci Gabriel bola uzavretá kúpna zmluva na tovary, v tomto prípade existovali naopak, nezávisle na prísľube výhry, ktorý možno posudzovať oddelene, medzi stranami len vzťahy predchádzajúce uzavretiu zmluvy.

27 Oberlandesgericht Innsbruck zastával názor, že za týchto podmienok závisí riešenie sporu na výklade Bruselského dohovoru, preto rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Predstavuje podľa Bruselského dohovoru... nárok spotrebiteľov podľa § 5j rakúskeho zákona o ochrane spotrebiteľov... v znení článku 1 ods. 2 rakúskeho zákona o zmluvách na diaľku..., ktorý spotrebiteľovi umožňuje proti spoločnostiam súdne vymáhať zdanlivo vyhranú cenu, ak tieto určitému spotrebiteľovi zašlú (alebo zaslali) prísľub vyplatenia ceny alebo iné podobné oznamy a ich znenie vzbudzuje (alebo vzbudilo) v spotrebiteľovi dojem, že vyhral určitú cenu,

a) zmluvný nárok v zmysle článku 13 [prvého odseku] bodu 3,

alebo

b) zmluvný nárok v zmysle článku 5 bodu 1,

alebo

c) nárok na náhradu škody z iného ako zmluvného vzťahu v zmysle článku 5 bodu 3,

za predpokladu, že vnímavý spotrebiteľ bol z predložených dokumentov schopný posúdiť, že mu stačilo požiadať o pre neho držanú sumu zaslaním priloženej platobnej poukážky späť a že vyplatenie ceny nebolo podmienené objednaním a dodaním tovaru spoločnosťou, ktorá výhru sľúbila, ale ak spotrebiteľ zároveň so zdanlivým prísľubom výhry dostal katalóg výrobkov tejto spoločnosti spolu so vzorom formuláru nepovinnej objednávky?"

O prejudiciálnej otázke

28 S prihliadnutím na skutkový stav konania vo veci samej je potrebné položenej otázke rozumieť tak, že sa v podstate pýta, či sa pravidlá právomoci uvedené v Bruselskom dohovore majú vykladať v tom zmysle, že žaloba, ktorou sa spotrebiteľ domáha podľa

práva zmluvného štátu, v ktorom má bydlisko, vyplatenia zdanlivo ním vyhranej ceny od spoločnosti zaoberajúcej sa predajom na dobierku so sídlom v inom zmluvnom štáte, vyplýva zo zmluvy v zmysle článku 5 bodu 1 alebo v zmysle článku 13 prvého odseku bodu 3 tohto dohovoru alebo vyplýva z nároku na náhradu škody z iného ako zmluvného vzťahu v zmysle jeho článku 5 bodu 3, ak táto spoločnosť adresovala tomuto spotrebiteľovi na meno určenú zásielku, ktorá mohla vzbudiť dojem, že mu bude priznaná cena, ak požiada o jej vyplatenie zaslaním „platobnej poukážky" priloženej v zásielke späť, a ak táto zásielka okrem toho obsahovala reklamný katalóg tovarov tejto spoločnosti spolu s formulárom „nezáväznej testovacej objednávky" bez toho, aby bolo priznanie tejto ceny podmienené objednaním tovaru a keď spotrebiteľ naozaj nedal takúto objednávku.

29 Na zodpovedanie takto preformulovanej otázky treba najprv upozorniť na to, že v súlade s ustálenou judikatúrou sa pod nárokom na náhradu škody z iného ako zmluvného vzťahu v zmysle článku 5 bodu 3 Bruselského dohovoru rozumejú všetky nároky, ktoré nespadajú pod zmluvné veci v zmysle článku 5 bodu 1 tohto dohovoru a ktorými sa dovoláva uplatnenie zodpovednosti žalovaného (pozri najmä rozsudky z 27. septembra 1988, Kalfelis, 189/87, Zb. s. 5565, bod 17; z 26. marca 1992, Reichert a Kockler, C-261/90, Zb. s. I-2149, bod 16; z 27. októbra 1998, Réunion européenne a i., C-51/97, Zb. s. I-6511, bod 22; Gabriel, už citovaný, bod 33, a z 1. októbra 2002, Henkel, C-167/00, Zb. s. I-8111, bod 36).

30 Z toho vyplýva, že je najprv potrebné preskúmať, či žaloba, akou je predmetná žaloba vo veci samej, je žalobou vyplývajúcou zo zmluvy.

31 V tejto súvislosti treba upozorniť na to, že článok 5 bod 1 Bruselského dohovoru sa týka zmluvných vecí vo všeobecnosti, pričom článok 13 tohto dohovoru sa osobitne vzťahuje na rôzne druhy zmlúv uzavretých spotrebiteľom.

32 Keďže článok 13 Bruselského dohovoru tak predstavuje *lex specialis* vo vzťahu k článku 5 bodu 1 tohto dohovoru, musí sa najprv určiť, či žaloba, ktorá má vlastnosti uvedené v prejudiciálnej otázke v preformulovanom znení v bode 28 tohto rozsudku, spadá do rozsahu pôsobnosti prvého z týchto dvoch ustanovení.

33 Ako Súdny dvor opakovane rozhodol, musia sa pojmy použité v Bruselskom dohovore — a predovšetkým tie, ktoré sú uvedené v článku 5 bodoch 1 a 3 a v článku 13 tohto dohovoru — vykladať autonómne, keďže sa v prvom rade vzťahujú na systém a ciele tohto dohovoru, aby bolo zabezpečené ich jednotné uplatňovanie vo všetkých zmluvných štátoch (pozri najmä rozsudky z 21. júna 1978, Bertrand, 150/77, Zb. s. 1431, body 14 až 16; z 19. januára 1993, Shearson Lehman Hutton, C-89/91, Zb. s. I-139, bod 13; z 3. júla 1997, Benincasa, C-269/95, Zb. s. I-3767, bod 12; z 27. apríla 1999, Mietz, C-99/96, Zb. s. I-2277, bod 26, a Gabriel, už citovaný, bod 37).

34 Pokiaľ ide osobitne o článok 13 prvý odsek Bruselského dohovoru, Súdny dvor už rozhodol, opierajúc sa o kritériá uvedené v predchádzajúcom bode, že bod 3 tohto ustanovenia sa uplatní len vtedy, ak po prvé je žalobca súkromným konečným spotrebiteľom nekonajúcim v rámci svojho podnikania alebo povolania, po druhé, ak sa žaloba zakladá na zmluve o dodávke tovaru alebo služieb uzavretej medzi spotrebiteľom a predajcom podnikateľom, ktorá spôsobila vznik recipročných

a vzájomne previazaných povinností, a po tretie, ak sú splnené dve osobitné podmienky uvedené v článku 13 prvom odseku bode 3 písm. a) a b) (pozri rozsudok Gabriel, už citovaný, body 38 až 40 a 47 až 51).

35 Treba však uviesť, že vo veci, akou je spor vo veci samej, nie sú splnené všetky tieto podmienky.

36 Aj keď je nesporné, že v situácii takéhoto druhu má žalobkyňa v spore vo veci samej charakteristiku spotrebiteľa podľa článku 13 prvého odseku Bruselského dohovoru a že sa predajca obrátil na spotrebiteľa vo formách uvedených v bode 3 písm. a) tohto ustanovenia tým, že mu zaslal osobnú zásielku obsahujúcu prísľub priznania ceny, v ktorej bol priložený katalóg spolu s objednávkovou poukážkou, ponúkajúci na predaj svoj tovar v zmluvnom štáte, v ktorom má bydlisko spotrebiteľ, s cieľom primäť ho k tomu, aby vyhovel výzve podnikateľa, avšak medzi spotrebiteľom a predajcom podnikateľom nedošlo k uzavretiu zmluvy, ktorá by sa týkala jedného z osobitných predmetov uvedených v tomto ustanovení a v rámci ktorej by strany prevzali synalagmatické záväzky.

37 Je nesporné, že v konaní vo veci samej priznanie ceny, ktorú údajne vyhral spotrebiteľ, nebolo podmienené tým, aby spotrebiteľ objednal tovar ponúkaný spoločnosťou Janus Versand a naozaj pani Engler takúto objednávku nedala. Okrem toho zo spisu vôbec nevyplýva, že by pani Engler prevzala voči tejto spoločnosti požiadaním o vyplatenie sľúbenej „výhry" nejakú povinnosť, a ak, tak len náklady na získanie vyplatenia výhry.

38 Za týchto podmienok nemožno považovať žalobu, akou je žaloba pani Engler v spore vo veci samej, za žalobu vyplývajúcu zo zmluvy v zmysle článku 13 prvého odseku bodu 3 Bruselského dohovoru.

39 V rozpore s tvrdením pani Engler a rakúskej vlády nie je toto tvrdenie vyvrátené ani účelom, na ktorom sa toto ustanovenie zakladá, t. j. zabezpečiť primeranú ochranu spotrebiteľovi ako slabšej strane, ani okolnosťou, že v tomto prípade bol v zásielke adresovanej spoločnosťou Janus Versand spotrebiteľovi na meno priložený formulár s názvom „nezáväzná testovacia objednávka", zjavne určený na podnietenie spotrebiteľa, aby poslal objednávku tovarov predávaných touto spoločnosťou.

40 Ako vyplýva zo znenia článku 13, týka sa tento článok nedvojznačne „zmluvy uzavretej" spotrebiteľom „o dodávke tovaru alebo služieb".

41 Výklad vyplývajúci z bodov 36 až 38 tohto rozsudku je potvrdený miestom, ktoré majú v rámci systému Bruselského dohovoru pravidlá právomoci vo veciach týkajúcich sa zmlúv uzavretých spotrebiteľmi uvedené v časti II oddieli 4 tohto dohovoru.

42 Články 13 až 15 tohto dohovoru predstavujú odchýlku od všeobecného pravidla, uvedeného v článku 2 prvom odseku tohto dohovoru, keďže priznávajú právomoc súdom zmluvného štátu, v ktorom má odporca svoje bydlisko.

43 Z toho vyplýva, že v súlade s ustálenou judikatúrou sa pravidlá určujúce osobitnú právomoc uvedené v článkoch 13 až 15 Bruselského dohovoru majú vykladať reštriktívne a tento výklad nesmie ísť nad prípady, ktoré sú v tomto dohovore výslovne uvedené (pozri najmä už citované rozsudky Bertrand, bod 17; Shearson Lehman Hutton, body 14 až 16; Benincasa, bod 13, a Mietz, bod 27).

44 Keďže je uplatnenie článku 13 prvého odseku bodu 3 Bruselského dohovoru vylúčené v prípade, ktorý má vlastnosti uvedené v otázke tak ako bola preformulovaná v bode 28 tohto rozsudku, je potrebné preskúmať, či žalobu, akou je predmetná žaloba vo veci samej, možno považovať za žalobu zo zmluvy podľa článku 5 bodu 1 tohto dohovoru.

45 V tejto súvislosti treba najprv uviesť, že, ako vyplýva aj z jeho znenia, článok 5 bod 1 Bruselského dohovoru nevyžaduje uzavretie zmluvy (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. septembra 2002, Tacconi, C-334/00, Zb. s. I-7357, bod 22).

46 Ďalej treba poukázať na to, že Súdny dvor už rozhodol, že právomoc na rozhodovanie sporov, ktoré sa týkajú existencie zmluvných povinností, sa určuje podľa článku 5 bodu 1 Bruselského dohovoru a že toto ustanovenie sa použije aj vtedy, keď je medzi stranami sporný vznik zmluvy, z ktorej žaloba vychádza (pozri rozsudok zo 4. marca 1982, Effer, 38/81, Zb. s. 825, body 7 a 8).

47 Okrem toho z judikatúry vyplýva, že povinnosti založené na vzťahu členstva medzi združením a jeho členmi sú povinnosťami vyplývajúcimi zo zmluvy podľa toho istého článku 5 bodu 1 Bruselského dohovoru, a to z dôvodu, že vstup do združenia súkromného práva vytvára medzi členmi úzke vzťahy, ktoré sú rovnakej povahy, ako sú tie medzi stranami zmluvy (pozri rozsudok z 22. marca 1983, Peters, 34/82, Zb. s. 987, body 13 a 15).

48 Z vyššie uvedeného vyplýva, že, ako zdôraznil generálny advokát v bode 38 svojich návrhov, pojem „zmluvná vec" uvedený v článku 5 bode 1 Bruselského dohovoru nie je vykladaný Súdnym dvorom reštriktívne.

49 Z toho vyplýva, že tvrdenie uvedené v bodoch 38 a 44 tohto rozsudku, podľa ktorého žaloba v spore vo veci samej nie je žalobou zo zmluvy v zmysle článku 13 prvého odseku bodu 3 Bruselského dohovoru, nie je samo osebe prekážkou pre to, aby túto žalobu nebolo možné považovať za žalobu zo zmluvy podľa článku 5 bodu 1 tohto dohovoru.

50 Aby bolo možné určiť, či ide v spore vo veci samej o tento prípad, treba pripomenúť, že z judikatúry vyplýva, že aj keď sa podľa článku 5 bodu 1 Bruselského dohovoru nevyžaduje uzavretie zmluvy, je na uplatnenie tohto ustanovenia nevyhnutné identifikovať povinnosť, keďže súdna právomoc sa v zmluvnej veci určuje podľa miesta zmluvného plnenia, ktoré je predmetom žaloby (pozri rozsudok Tacconi, už citovaný, bod 22). Súdny dvor niekoľkokrát rozhodol, že pojem zmluvnej veci podľa uvedeného ustanovenia nesmie zahŕňať prípad, v ktorom neexistuje záväzok prevzatý slobodne jednou stranou voči druhej (rozsudky zo 17. júna 1992, Handte, C-26/91, Zb. s. I-3967, bod 15; Réunion européenne a i., už citovaný, bod 17; Tacconi, už citovaný, bod 23, a z 5. februára 2004, Frahuil, C-265/02, Zb. s. I-1543, bod 24).

51 Následne, uplatnenie pravidla určujúceho osobitnú právomoc stanoveného v zmluvných veciach v uvedenom článku 5 bode 1 predpokladá určenie právnej povinnosti, s ktorou slobodne súhlasila jedna osoba vo vzťahu k druhej osobe a o ktorú sa opiera žaloba žalobcu.

52 V tejto súvislosti vnútroštátny súd uviedol, že v tomto prípade predajca — podnikateľ adresoval z vlastnej iniciatívy do bydliska spotrebiteľa a bez akejkoľvek jeho žiadosti zásielku, ktorá ho menovite označila za výhercu ceny.

53 Takáto zásielka zaslaná adresátom, ktorých si zvolil odosielateľ a ktorá vyplýva len z vôle jej autora, môže preto predstavovať „slobodne prevzatý" záväzok v zmysle judikatúry uvedenej v bode 50 tohto rozsudku.

54 Okrem toho môže podľa vnútroštátneho súdu prísľub zisku vykonaný podnikateľom s takými podmienkami, v akých nepoukázal jasne na existenciu rizika a s použitím formulácií slúžiacich na uvedenie spotrebiteľa do omylu s cieľom podnietiť ho na uzavretie zmluvy, v rámci ktorej získa tovar ponúkaný týmto podnikateľom, rozumne vzbudiť v adresátke zásielky dojem, že jej bude priznaná cena, ak zašle späť priloženú „platobnú poukážku".

55 Na druhej strane zo spisu predloženého vnútroštátnym súdom vyplýva, že adresátka spornej zásielky požadovaním vyplatenia zdanlivo vyhranej ceny výslovne súhlasila s prísľubom výhry urobenej v jej prospech.

56 Minimálne od tohto momentu treba slobodné konanie podnikateľa, za okolností, akými sú okolnosti sporu vo veci samej, považovať za konanie, s ktorým je spojený vznik záväzku zaväzujúceho svojho autora, rovnako ako zmluva. Preto možno s výhradou konečného zatriedenia tohto záväzku, čo je vecou vnútroštátneho súdu, považovať za splnenú tiež podmienku existencie záväznej povinnosti jednej strany voči druhej strane uvedenú v bode 50 tohto rozsudku.

57 Treba doplniť, že predmetom žaloby, akou je žaloba podaná v konaní vo veci samej spotrebiteľom, je súdne vymáhanie od predajcu — podnikateľa vyplatenia zdanlivo vyhranej ceny, ktorú tento odmietal previesť. Zakladá sa preto presne na prísľube spornej výhry, pretože jeho nesplnenie uvádza zdanlivý výherca ako dôvod svojej žaloby.

58 Z toho vyplýva, že vo veci, akou je spor vo veci samej, sú splnené všetky podmienky nevyhnutné na uplatnenie článku 5 bodu 1 Bruselského dohovoru.

59 Z dôvodov, ktoré uviedol generálny advokát v bode 48 svojich návrhov, je v tomto ohľade nepodstatná samotná skutočnosť, že predajca — podnikateľ nemal

v skutočnosti v úmysle vyplatiť sľúbenú výhru adresátovi svojej zásielky. S prihliadnutím na to, čo bolo uvedené v bode 45 tohto rozsudku, platí to aj na okolnosť, že priznanie ceny nie je podmienené objednaním tovaru a že spotrebiteľ takúto objednávku naozaj nedá.

60 Za týchto podmienok spadá žaloba, akou je žaloba podaná pani Engler na vnútroštátny súd, do rozsahu pôsobnosti článku 5 bodu 1 Bruselského dohovoru, preto už nie je potrebné, ako to vyplýva z bodu 29 tohto rozsudku, preskúmať uplatnenie článku 5 bodu 3 tohto dohovoru.

61 S ohľadom na všetky predchádzajúce posúdenia treba odpovedať na položenú otázku tak, že pravidlá právomoci uvedené v Bruselskom dohovore sa vykladajú týmto spôsobom:

— žaloba, ktorou sa spotrebiteľ domáha podľa práva zmluvného štátu, v ktorom má bydlisko, vyplatenia zdanlivo ním vyhranej ceny od spoločnosti zaoberajúcej sa predajom na dobierku so sídlom v inom zmluvnom štáte, vyplýva zo zmluvy, v zmysle článku 5 bodu 1 tohto dohovoru, pod podmienkou, že táto spoločnosť s cieľom podnietiť spotrebiteľa na uzavretie zmluvy mu adresovala na meno určenú zásielku, ktorá mohla vzbudiť dojem, že mu bude priznaná cena, ak tento zašle „platobnú poukážku" priloženú v zásielke späť a ak na druhej strane bude tento spotrebiteľ súhlasiť s podmienkami stanovenými predajcom a naozaj požiada o vyplatenie sľúbenej výhry,

— naopak, ak táto zásielka okrem toho obsahuje reklamný katalóg tovarov tejto spoločnosti spolu s formulárom „nezáväznej testovacej objednávky", dvojaká

okolnosť, že priznanie tejto ceny nie je podmienené objednaním tovaru a že spotrebiteľ naozaj nedal takúto objednávku, nemá vplyv na vyššie uvedený výklad.

O trovách

62 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

Pravidlá právomoci uvedené v Dohovore z 27. septembra 1968 o súdnej právomoci a výkone rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach [*neoficiálny preklad*], zmenenom a doplnenom Zmluvou z 9. októbra 1978 o pristúpení Dánskeho kráľovstva, Írska a Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska, Zmluvou z 25. októbra 1982 o pristúpení Helénskej republiky, Zmluvou z 26. mája 1989 o pristúpení Španielskeho kráľovstva a Portugalskej republiky a Zmluvou z 29. novembra 1996 o pristúpení Rakúskej

republiky, Fínskej republiky a Švédskeho kráľovstva sa vykladajú týmto spôsobom:

— **žaloba, ktorou sa spotrebiteľ domáha podľa práva zmluvného štátu, v ktorom má bydlisko, vyplatenia zdanlivo ním vyhranej ceny od spoločnosti zaoberajúcej sa predajom na dobierku so sídlom v inom zmluvnom štáte, vyplýva zo zmluvy v zmysle článku 5 bodu 1 tohto dohovoru, pod podmienkou, že táto spoločnosť s cieľom podnietiť spotrebiteľa na uzavretie zmluvy mu adresovala na meno určenú zásielku, ktorá mohla vzbudiť dojem, že mu bude priznaná cena, ak tento zašle „platobnú poukážku" priloženú v zásielke späť a ak na druhej strane bude tento spotrebiteľ súhlasiť s podmienkami stanovenými predajcom a naozaj požiada o vyplatenie sľúbenej výhry,**

— **naopak, ak táto zásielka okrem toho obsahuje reklamný katalóg tovarov tejto spoločnosti spolu s formulárom „nezáväznej testovacej objednávky", dvojaká okolnosť, že priznanie tejto ceny nie je podmienené objednaním tovaru a že spotrebiteľ naozaj nedal takúto objednávku, nemá vplyv na vyššie uvedený výklad.**

Podpisy